

4.

Dynamiczna i pozytywna grupa podwórkowa, blokowa

I. PROSPEKT WARTOŚCI

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Aktywność w środowisku

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Wyszkolenie postawy altruistycznej

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Wspólne przebywanie i zabawy w gronie grupy blokowej, podwórkowej.
- Czy znam wszystkich moich sąsiadów, rówieśników?

- Czas i pomysły przeznaczone na budowanie wspólnoty blokowej, podwórkowej.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Osoby mieszkające wokół mnie są moimi znajomymi.
- Wszystkie dzieci i młodzież z mojego bloku, podwórka są moimi kolegami.
- Należy zorganizować czas tak, aby przebywać z kolegami i koleżankami, z bloku lub podwórka.

Zasady

- Ze wszystkimi się witam i nawiązuję krótki dialog.
- Nie wyłączam nikogo z grona znajomych.
- Chętnie przebywam z moimi kolegami, koleżankami.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Wszystkie dzieci w bloku, na podwórku moralnie są moimi dziećmi.
- Powinno się mieć poczucie odpowiedzialności za wszystkich mieszkańców, a szczególnie za młodzież i dzieci.
- Należy reagować na złe zachowania, a pochwalać dobre.

Zasady

- Staram się nawiązywać kontakt z dziećmi i młodzieżą z mojego bloku, podwórka, okolicy.
- Pomagam w organizowaniu wspólnych spotkań, zabaw, wycieczek.
- Obserwuję, co dzieje się w środowisku blokowym, podwórkowym.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Środowisko rówieśnicze pełni ważną funkcję wychowawczą.
- Nauczyciel ma pośredni wpływ na środowisko uczniów poprzez kształtowanie ich postaw.
- Środowisko pozaszkolne ma duży wpływ na wychowanie dzieci i młodzieży.

Zasady

- Odwiedzam miejsca zamieszkania moich uczniów.
- Obserwuję grupy środowiskowe uczniów.
- Podejmuję z rodzicami wspólne zadania wychowawcze.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Proponujemy uczniom konkurs z atrakcyjnymi nagrodami na pomysł i realizację inicjatywy aktywizującej ich małą wspólnotę lokalną – blok, kamienicę, ulicę. Może być to wystawa starych fotografii ze zbiorów mieszkańców kamienicy; może – zaadaptowanie często niewykorzystanej części wspólnej budynku (suszarnia, magazyn) na miejsce cyklicznych spotkań. Dobrym miejscem spotkań są obiekty sportowe, boiska, tereny rekreacyjne, skwery, parki.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Nastąpiło wspólne poznanie się młodzieży, dzieci, rodziców i wychowawcy w środowisku podwórkowym, w bloku, w miejscu wspólnego zamieszkania¹. Integracja małych wspólnot lokalnych staje się możliwa dzięki inicjatywom wychodzącym od młodych i od rodziców. Wspólne działania przyczyniają się do zacieśniania znajomości, więzi koleżeńskich, sympatii. Są one również zaczątkiem do zmian na lepsze w najbliższym środowisku, z którego dzieci się wywodzą.

1.10. ZAGROŻENIA

Możliwy jest całkowity brak kontroli nad środowiskiem blokowym, podwórkowym. Pojawia się obawa i strach otoczenia w przypadku złego zachowania dzieci i młodzieży. Grupy blokowo-podwórkowe są pod wpływem agresywnych i wulgarnych grup patologicznych². Brakuje umiejętnego zagospodarowania

¹ „Braterski dialog ludzi dokonuje się jednak nie przez postęp, lecz głębiej, we wspólnocie osób, która wymaga wzajemnego poszanowania ich pełnej godności duchowej. Objawienie chrześcijańskie oferuje wielką pomoc w budowaniu wspólnoty osób, a równocześnie doprowadza nas do głębszego zrozumienia praw życia społecznego, które Stwórca zapisał w duchowej i społecznej naturze człowieka”. KDK 23.

² „Wśród młodzieży w niektórych środowiskach szerzy się narkomania. Młodzi ludzie używają środków, które są straszliwe w skutkach i powodują zmiany dziś nieuleczalne. Mamy dwudziestoletnich młodzieńców i dziewczyny, które muszą umierać, bo ich organizm niszczy narkotyki. Ostrzegamy każdego młodego człowieka, żeby nie niszczył w sobie daru Bożego. Wytwarza się

wania czasu na wspólną zabawę. Środowisko dorosłych jest bezradne wobec agresywnego zachowania grup blokowych i podwórkowych lub też nie interesuje się znajomościami podwórkowymi swoich dzieci.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Wychowanie dziecka w pierwszych latach szkoły podstawowej powinno być nakierowane m.in. na nabywanie umiejętności społecznych: kontaktowania się i tworzenia relacji z rówieśnikami i z innymi ludźmi z własnego otoczenia, np. podwórko, koła zainteresowań itp. To także wykształcenie w dziecku pozytywnej postawy wobec drugiego człowieka. Dziecko rozumie, że każdy człowiek ma takie same prawa jak ono, że wszyscy są wartościowi i każdy jest potrzebny. Dziecko potrafi nawiązywać i podtrzymywać relacje i przyjaźnie z rówieśnikami. Niektóre z tych relacji przerodzą się w późniejszym okresie w głębsze więzi, które niejednokrotnie przetrwają aż do wieku dorosłego.

ten nałóg w kręgach młodzieży, w grupach przez jakąś ciekawość, gdy źli ludzie, którzy na tym zarabiają, podsuwają narkotyki”. J. Glemp, *Prymas Polski do młodzieży...*, dz. cyt., s. 121.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Maria Terlikowska ps. Marcin Terebesz (1920-1990), polska pisarka dziecięca, poetka, scenarzystka filmów animowanych, autorka słuchowisk radiowych i audycji telewizyjnych. Jest także autorką piosenek oraz książek popularyzatorskich dla dzieci i młodzieży. Debiutowała w 1950 r. na łamach prasy dziecięcej, na stałe współpracowała z czasopismem „Świerszczyk”. Wiele z jej książek zostało przetłumaczonych na języki obce.

Drzewo

Na środku naszego podwórka rośnie drzewo. Nigdy nie słyszeliśmy, żeby ktoś powiedział o nim – kasztan albo topola, albo lipa. Mówimy po prostu – drzewo. Bo nie ma innych drzew na podwórku. Nawet by się nie zmieściły.

Podwórko jest małe, z trzech stron otoczone przez trzypiętrowe kamienice, stare i brzydkie. Z czwartej jest niski budynek, w którym kiedyś była kuźnia. Dziadek Frączak pamięta, jak woźnice przyprowadzali tu konie do podkucia. To było bardzo dawno. Ale drzewo już wtedy rosło, prawie tak samo wysokie jak teraz. (...)

Bardzo kochamy nasze drzewo. Bo co byśmy bez niego robili? Na nowych osiedlach dzieci mają huśtawki, karuzele i mnóstwo miejsca do biegania. A my mamy ciasne podwórko, przez które ciągle przejeżdża jakaś ciężarówka. Tylko drzewo jest nasze. To jest dżungla pełna dzikich zwierząt. To jest Szklana Góra. To jest cudowne miejsce, z którego widać wszystko.

Na drzewo wdrapujemy się po ławce. Trzeba stanąć na poręczy, oprzeć się brzuchem o pień i chwycić rękami za najniższy konar. Każde dziecko z naszego podwórka pamięta dzień, kiedy po raz pierwszy udało mu się ta sztuka. Może dlatego staramy się bardzo szybko rosnąć. Właśnie żeby dosięgnąć rękami najniższej gałęzi. Potem trzeba podciągnąć się na rękach tak, żeby stopami zahaczyć o gałąź. Potem przekręcić się – i usiąść na gałęzi, z nogami w powietrzu, z głową wśród zielonych liści.

A tam zaczyna się przygoda.

M. Terlikowska, *Drzewo do samego nieba*, wyd. Muza, Warszawa 2018, s. 3-4.

Przytoczony fragment opisuje tytułowe drzewo, na którym bawią się dzieci ze stojącej obok starej kamienicy. Choć nie mają one pięknego placu zabaw z huśtawkami, jak na innych, nowych podwórkach, jest to miejsce jedyne w swoim rodzaju, niezwykle. Na drzewie przeżywają najróżniejsze zabawy i przygody. Dzieci kochają swoje drzewo. To jest ich dżungla, szklana góra, ich królestwo, do którego nie mają wstępu dorośli. Drzewo jest również miejscem nawiązywania przyjaźni, przeżywania radości i smutków, miejscem z którego można podpatrzeć przez okno sąsiadów i zobaczyć ich życie, którego nie widać z dołu.

Grzegorz Kasdepke to współcześnie żyjący polski dziennikarz i pisarz. Jest autorem licznych książek dla dzieci i młodzieży, a także scenariuszy napisanych dla najmłodszego odbiorcy. Styl jego pisarstwa jest lekki i dowcipny, dlatego jest chętnie czytany przez dzieci. Autor bardzo często podejmuje tematy ważne dla współczesnego odbiorcy, umiejscawiając przygody swoich bohaterów w warunkach, w jakich żyją dzieci z dużych miast.

Sąsiad

Kuba i Buba nie są raczej aniołkami, a mimo wszystko cieszą się sporą sympatią wśród sąsiadów. Choć nie wszystkich, rzecz jasna. Pan Chmurnicki, na przykład, szczerze ich nie znosi. Cokolwiek złego wydarzy się w kłace, natychmiast biegnie do rodziców naszych biednych bliźniaków. Tak było i tym razem.

– Pańskie dzieci – zasapał gniewnie, ledwo tata Kuby i Buby otworzył drzwi – wymazały windę flamastrem!

– Skąd pomyśł, że to właśnie moje dzieci? – zapytał spokojnie tata.

– Bo to do nich pasuje! – powiedział pan Chmurnicki. – A rano jeszcze tych bazgrołów nie było!

Tata Kuby i Buby otworzył usta, żeby coś powiedzieć, ale pan Chmurnicki nie dał mu dojść do głosu.

– Poza tym nigdy mi nie mówią „dzień dobry”! – pokrzykiwał zapalczywie. – Dzisiaj w sklepie też mi nie powiedziały! (...) – Po pierwsze, moje dzieci dwa dni temu wyjechały do babci! (...) Po drugie, co może wiedzieć o dobrym wychowaniu człowiek, który trzepie dywany od szóstej rano,

a zamiast „dzień dobry” mówi na powitanie „pańskie dzieci wymazały windę flamastrem”?

I zanim pan Chmurnicki zdołał ochłonąć, tata Kuby i Buby zatrzasnął mu przed nosem drzwi.

G. Kasdepke, *Bon czy ton. Savoir-vivre dla dzieci*, Wydawnictwo Literatura, Łódź 2018, s. 91-93.

Z przywołanego fragmentu dowiadujemy się, że jeden z sąsiadów z bloku przyszedł do taty głównych bohaterów – Kuby i Buby – poskarżyć się na jego dzieci. Sąsiad – pan Chmurnicki nie przepada za bliźniakami i co jakiś czas podejrzewa je o nieczne czyny. Tym razem chodzi o pomazaną flamastrem windę. Podejrzenie od razu pada na Kubę i Bubę. Są to dzieci bardzo żywe i dynamiczne, pełne pomysłów, dlatego sąsiad uważa, że to właśnie one zniszczyły windę. Jednak okazuje się, że jest dokładnie odwrotnie – to pan Chmurnicki jest człowiekiem źle wychowanym i uprzykrzającym życie innym, zaś żywiołowe dzieciaki niekoniecznie są rozrabiakami.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Jan Paweł II, *Wybierajcie Chrystusa jako swojego Mistrza i Zbawiciela*. Audycja w Auli Pawła VI, (13.02.1980), w: tegoż, *Nauczanie papieskie* III, 1, 1980, dz. cyt., s. 153.

Wybierajcie Chrystusa na swego najwspanialszego Mistrza i Nauczyciela. On was uwolni od egoistycznych namiętności, zamiłowania mody i chęci naśladowania ogółu. Ileż to młodych ludzi sądzi, że stają się wolni, ponieważ nie ulegają autorytetowi rodziców i wychowawców, podczas gdy nie zdają sobie sprawy, że stali się biernymi niewolnikami opinii byle jakiej grupy!

Przykład świętej Teresy z Lisieux zachęca nas do praktykowania małej drogi miłości, by nie przegapić okazji do dobrego słowa, uśmiechu, każdego małego gestu, zasiewającego pokój i przyjaźń. Na ekologię integralną składają się również proste codzienne gesty, przełamujące logikę przemocy, wyzysku, egoizmu. Tymczasem świat szalejącej konsumpcji jest równocześnie światem znęcania się nad życiem we wszystkich jego formach.

LS 230.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Dawaj każdemu, kto cię prosi, a nie dopominaj się zwrotu od tego, który bierze twoje. Jak chcecie, żeby ludzie wam czynili, podobnie wy im czyńcie. Jeśli bowiem miłujecie tych tylko, którzy was miłują, jakaż za to dla was wdzięczność? Przecież i grzesznicy miłość okazują tym, którzy ich miłują. I jeśli dobrze czynicie tym tylko, którzy wam dobrze czynią, jaka za to dla was wdzięczność? I grzesznicy to samo czynią. Jeśli pożyczek udzielacie tym, od których spodziewacie się zwrotu, jakaż za to należy się Wam wdzięczność? I grzesznicy pożyczają grzesznikom, żeby tyleż samo otrzymać. Wy natomiast miłujcie waszych nieprzyjaciół, czyńcie dobrze i pożyczajcie, niczego się za to nie spodziewając. A wasza nagroda będzie wielka, i będziecie synami Najwyższego; ponieważ On jest dobry dla niewdzięcznych i złych. Bądźcie miłosierni, jak Ojciec wasz jest miłosierny (Łk 6,30-36).

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

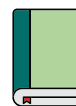
„Wszystko mieli wspólne” (Dz 4,32). Wszystko, co posiada prawdziwy chrześcijanin, powinien traktować jako dobro, które ma wspólne z innymi, oraz zawsze powinien być gotowy i chętny przyjść z pomocą najbardziej potrzebującym. Chrześcijanin jest zarządcą dóbr Pana (KKK 952).

Por. KKK 953.

IV. LITERATURA PRZEDMIOTU

Franciszek, Encyklika o ochronie środowiska przyrodniczego *Laudato si'*, (18.06.2015), wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2015.

Glemp J., *Prymas Polski do młodzieży. Katechizm nie tylko dla bierzmowanych*, wyd. Bonum, Przybyszew 2006.

Jan Paweł II, Adhortacja *Christifideles laici*, (30.12.1988), w: tegoż, *Adhortacje apostolskie Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 1, red. M. Romanek, wyd. Znak, Kraków 2006, s. 349-488.

Jan Paweł II, Adhortacja *Ecclesia in Europa*, (28.06.2003), w: tegoż, *Adhortacje apostolskie Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 2, red. M. Romanek, wyd. Znak, Kraków 2006, s. 627-725.

Jan Paweł II, *Bóg bogaty w miłosierdzie*. Homilia wygłoszona na Błoniach krakowskich podczas VIII pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny, (18.08.2002), w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia, homilie*, red. J. Poniewierski, wyd. Znak, Kraków 2006, s. 1211-1215.

Jan Paweł II, *Wybierajcie Chrystusa jako swojego Mistrza i Zbawiciela*. Audiencja w Auli Pawła VI, (13.02.1980), w: tegoż, *Nauczanie papieskie III, 1*, 1980, red. F. Kniotek, wyd. Pallottinum, Poznań–Warszawa 1985, s. 153-155.

Sobór Watykański II, Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, (7.12.1965), w: tegoż, *Konstytucje, Dekrety, Deklaracje*, red. M. Przybył, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 526-606.

Wyszyński S., *Ojciec Nasz. Rozważania*, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2001.

